

Nieuwsbrief SR Updates - Nummer 28, 2018

Nummer 28, 2018

Redactie: prof. mr. J.S. Nan en mr. C.L. van der Vis.

INHOUDSOPGAVE

Hoge Raad

[Hoge Raad, ECLI:NL:HR:2018:1680](#) 18-09-2018

[Hoge Raad, ECLI:NL:HR:2018:1687](#) 18-09-2018

[Hoge Raad, ECLI:NL:HR:2018:1688](#) 18-09-2018

[Hoge Raad, ECLI:NL:HR:2018:1679](#) 18-09-2018

[Hoge Raad, ECLI:NL:HR:2018:1686](#) 18-09-2018

[Hoge Raad, ECLI:NL:HR:2018:1685](#) 18-09-2018

[Hoge Raad, ECLI:NL:HR:2018:1689](#) 18-09-2018

[Hoge Raad, ECLI:NL:HR:2018:1684](#) 18-09-2018

[Hoge Raad, ECLI:NL:HR:2018:1692](#) 18-09-2018

[Hoge Raad, ECLI:NL:HR:2018:1682](#) 18-09-2018

[Hoge Raad, ECLI:NL:HR:2018:1690](#) 18-09-2018

[Hoge Raad, ECLI:NL:HR:2018:1683](#) 18-09-2018

Annotatie

[Openlijk geweld. Annotatie bij Hoge Raad 3 juli 2018, ECLI:NL:HR:2018:1008.](#)

prof. mr. dr. T. Blom

ANNOTATIE

**Openlijk geweld. Annotatie bij Hoge Raad 3 juli 2018,
ECLI:NL:HR:2018:1008.**

prof. mr. dr. T. Blom

De Hoge Raad heeft op 3 juli jl. een overzichtsarrest gewezen over het bestanddeel ‘openlijk’ in openlijke geweldpleging (artikel 141 Sr). Het bestanddeel openlijk uit dit delict is altijd al een lastig te duiden bestanddeel geweest. De vraag is of dit overzichtsarrest helpt bij het bepalen of een bepaalde geweldsuitbarsting valt binnen de strafverzwaring die artikel 141 Sr ontegenzeggelijk inhoudt.

De verdachte wordt in deze zaak verweten dat hij in een feestruimte openlijk geweld heeft gepleegd. Hij heeft het slachtoffer geslagen en geschopt en bovendien met een mes gestoken. Het hof spreekt verdachte vrij van ‘openlijke’ geweldpleging. Het hof stelt eerst vast dat voor een veroordeling voor openlijk geweld bewezen moet worden dat de gepleegde geweldshandelingen ‘openlijk’, ‘dat wil zeggen op of aan de openbare weg, dan wel op een voor het publiek toegankelijke plaats hebben plaatsgevonden’. Vervolgens stelt het hof vast dat daar geen sprake van is omdat het een besloten verjaardagfeest betrof waar veertig gasten waren uitgenodigd en uit het dossier niet volgt dat er op het feest niet-genodigde gasten aanwezig waren.

Wedzinga schrijft al in zijn proefschrift uit 1992 dat dit ‘rijkelijk vage delictsbestanddeel’ (W. Wedzinga, *Openlijke geweldpleging*, Arnhem, 1992, p. 68) een aantal specifieke vragen oproept zoals de vraag over het ‘openlijke karakter’, dat in het vereiste openlijk besloten ligt en de verhouding tussen het begrip ‘openlijk’ en het in Titel V (waarin dit artikel staat) beschermde rechtsgoed ‘openbare orde’. Eist het openbare karakter bijvoorbeeld dat het geweld heeft plaatsgevonden op een openbare plaats? Wedzinga beschrijft dat *grosso modo* twee benaderingswijzen worden onderscheiden. De eerste benadering legt het accent op het bijzondere karakter van het gepleegde geweld. Onder openlijk geweld wordt verstaan: geweld dat op demonstratieve wijze is gepleegd. De tweede benadering is die waarbij het accent wordt gelegd op het openbare karakter van het geweld. Onder openlijk geweld wordt verstaan: ‘geweld dat ten aanschouwe van het publiek is gepleegd c.q. voor het publiek waarneembaar is

geweest' (Wedzinga 1992, p. 74).

Advocaat-generaal (A-G) Machielse geeft in zijn conclusie aan dat de wetgever indertijd niet duidelijk voor ogen heeft gestaan hoe het begrip 'openbare orde' zou moeten worden ingevuld. Het verband met de klassieke openbare orde, te verstaan als belang bij het ordentelijk gedrag in de publieke ruimte, is volgens hem allengs losser geworden. Ook stelt hij dat de wetsgeschiedenis noch de wetssystematiek veel helderheid verschaft over de invulling van de term 'openlijk' in artikel 141 Sr. Vervolgens loopt hij de jurisprudentie langs en geeft hij aan dat in de rechtspraak gewezen wordt op de mogelijke aanwezigheid van publiek op de plaats waar het geweld geschiedt. Niet de concrete aanwezigheid van publiek wordt dan geëist, maar waarneembaarheid voor publiek als dat aanwezig zou zijn. Dat publiek moet dan wel met redelijke mate van waarschijnlijkheid te verwachten zijn. Zo is geweld gepleegd in het concertgebouw tijdens een nieuwjaarsreceptie openlijk geweld in de zin van artikel 141 Sr (HR 24 september 2002, ECLI:NL:HR:2002:AE4262). Ook een discotheek is normaliter een voor het publiek toegankelijke plaats en geweld dat daar wordt gepleegd is dus openlijk in de zin van artikel 141 Sr (HR 22 oktober 2002, ECLI:NL:HR:2002:AE7623). Hetzelfde geldt voor een horecabedrijf (HR 12 oktober 2010, ECLI:NL:HR:2010:BM2474), supportershome (HR 7 juli 2009, ECLI:NL:HR:2009, BH8890) en een ziekenhuis (HR 13 juni 2017, ECLI:NL:HR:2017:1093). Hij geeft echter aan dat de Hoge Raad sinds het *Haarlemmerhout*-arrest uit 1966 ook het geweld dat zich onverhopen door niet-heimelijke daden heeft geopenbaard, heeft geschaard onder openlijk geweld (HR 29 maart 1966, *NJ* 1966/399). Sterker nog, hij vindt dat de opvatting dat openlijk geweld ziet op geweld dat onverhopen en niet-heimelijk voor anderen dan daders en slachtoffers wordt bedreven beter past bij de uitbreiding die Titel V in de loop der jaren heeft ondergaan. Op basis daarvan komt hij tot het oordeel dat het hof in onderhavige zaak is uitgegaan van een te beperkte uitleg van artikel 141 Sr.

De Hoge Raad stelt vast dat sprake is van 'openlijk geweld' als het geweld zich door onverhopen, niet-heimelijk bedreven daden heeft geopenbaard, zodat daardoor de openbare orde is aangerand, zonder dat evenwel is vereist dat ten tijde en ter plaatse van het plegen van het geweld publiek aanwezig was of dat er toen en daar feitelijk vrije toegang en zicht op wat er gebeurde bestond. De Hoge Raad lijkt daarmee het uitgangspunt van A-G Machielse te volgen. De Hoge Raad gaat echter verder en eist nadrukkelijk een verstoring van de openbare orde door de geweldpleging. Het gaat er volgens de Hoge Raad in de kern om dat de geweldpleging zich *op zodanige wijze en op zodanige plaats* moet hebben voltrokken dat de openbare orde is verstoord. Of daarvan sprake is, 'is mede afhankelijk van het antwoord op de vraag of bij de geweldpleging in zekere zin willekeurig publiek aanwezig was of had kunnen zijn. Deze (mogelijke) aanwezigheid van publiek verdient in het bijzonder aandacht als het

gaat om geweldpleging op plaatsen die niet voor eenieder toegankelijk zijn. Voorts kan de mate van verstoring van de normale gang van zaken van belang zijn’.

De Hoge Raad verlangt een nadere motivering van de bewezenverklaring van het bestanddeel ‘openlijk’ in niet-evidente gevallen. De Hoge Raad geeft voorbeelden van evidente gevallen waarbij kennelijk een nadere motivering achterwege mag blijven. Evidente gevallen zijn bijvoorbeeld geweld gepleegd op of aan de openbare weg (HR 26 juni 1979, ECLI:NL:HR:1979:AC6636) of gewelddadige handelingen in de voortuin van een woning gelegen aan de openbare weg (HR 3 juli 2018, ECLI:NL:HR:2018:1050). Anders wordt dat als die openbare weg wegens een aldaar geldend verbod niet vrij toegankelijk is tussen bijvoorbeeld zonsondergang en zonsopkomst en het geweld in die periode is gepleegd, dan moet een nadere motivering volgen over de feitelijke publieke toegankelijkheid en de nabijheid van woningen (HR 7 november 2017, ECLI:NL:HR:2017:2809). Daarnaast geldt dat in een niet-openbare ruimte (de Hoge Raad geeft de aula van een school als voorbeeld) het van belang is in hoeverre die ruimte ten tijde van het ten laste gelegde toegankelijk was, ook voor personen die niet in een relatie stonden tot de onderwijsinstelling (HR 9 januari 2018, ECLI:NL:HR:2018:20). Als tweede voorbeeld geeft de Hoge Raad een treincoupé, waarbij de Hoge Raad opmerkt dat het openbaar vervoer in beginsel, zij het tegen betaling, voor eenieder toegankelijk is. De Hoge Raad concludeert vervolgens dat het oordeel van het hof niet van een onjuiste rechtsopvatting getuigt en toereikend is gemotiveerd.

Als we kijken naar dit arrest en de waarde van dit arrest als overzichtsarrest valt het volgende op. De Hoge Raad geeft als criterium dat het moet gaan om geweld dat zich door onverhopen, niet-heimelijk bedreven daden heeft geopenbaard, zodat daardoor de openbare orde is aangerand. Daarbij speelt de plaats waar het geweld heeft plaatsgevonden een belangrijke rol. Er is sprake van ‘openlijk’ geweld, als het geweld heeft plaatsgehad in een openbare ruimte of in een ruimte die voor het publiek toegankelijk is. Daardoor is immers de openbare orde verstoord. Zonder dat daarbij overigens vereist is dat er daadwerkelijk publiek aanwezig was of dat er feitelijk vrije toegang en zicht op wat er gebeurde bestond, maar wel of bij de geweldpleging willekeurig publiek aanwezig had kunnen zijn. Daarnaast kan er ook sprake zijn van openlijk geweld als dat geweld zich heeft afgespeeld in een niet-openbare ruimte of in een niet voor publiek toegankelijke plaats. Daarover gaat de casus in dit arrest. Dan wordt van belang de potentiële waarneembaarheid van het geweld en de omvang van het potentieel aanwezige publiek. Van belang wordt dan of deuren en ramen openstonden en of er in die ruimte ‘niet-genodigden’ aanwezig waren. Want ook dan is de openbare orde verstoord. Het lijkt erop dat de twee benaderingswijzen die nog door Wedzinga werden onderscheiden, nu worden geïntegreerd.

Op deze wijze uitgelegd heeft het hof voldaan aan de eisen die de Hoge Raad heeft gesteld.

Het hof heeft immers vastgesteld dat er sprake was van een besloten feest waarvoor ongeveer veertig gasten waren uitgenodigd, dat de deuren van de feestzaal gesloten waren en dat er geen ongenode gasten aanwezig waren. De openbare orde is dan niet verstoord en van 'openlijke' geweldpleging kan dan geen sprake zijn.

Zo gezien is het inderdaad een overzichtsarrest dat weliswaar niet overal een antwoord op geeft, maar wel goed in grote lijnen de contouren van wat als 'openlijk' geweld moet worden gezien, aangeeft.

RECHTSPRAAK

Toerekening gehele wederrechtelijk verkregen voordeel aan betrokkene bij medeplegen hennepcultuur?

Het middel komt onder meer op tegen het oordeel van het hof dat het door het hof op € 24.010 vastgestelde wederrechtelijk verkregen voordeel geheel aan de betrokkene moet worden toegerekend.

Vooropgesteld moet worden dat de rechter, in het geval er verscheidene daders zijn, niet altijd de omvang van het voordeel van elk van die daders aanstonds zal kunnen vaststellen. Dan zal hij op basis van alle hem bekende omstandigheden van het geval, zoals de rol die de onderscheiden daders hebben gespeeld en het aantreffen van het voordeel bij één of meer van hen moeten bepalen welk deel van het totale voordeel aan elk van hen moet worden toegerekend. Indien de omstandigheden van het geval onvoldoende aanknopingspunten bieden voor een andere toerekening, kan dit ertoe leiden dat het voordeel pondspondsgewijze wordt toegerekend. Dat betekent niet dat de rechter, in het geval er verscheidene daders zijn, verplicht is tot een verdeling te komen en evenmin dat pondspondsgewijze toerekening, ingeval de rechter wel tot een verdeling komt, dan op zichzelf het uitgangspunt dient te vormen. De omstandigheden van het geval zijn in dezen beslissend. Voor het antwoord op de vraag in hoeverre de rechter tot een nadere motivering van zijn oordeel is gehouden, komt bovendien gewicht toe aan de procesopstelling van de betrokkene (vgl. HR 9 december 2008, ECLI:NL:HR:2008:BG1667, NJ 2009/19).

In de hoofdzaak is, kort gezegd, bewezenverklaard dat de betrokkene de hennepkwekerij in zijn woning tezamen en in vereniging met een ander in bedrijf heeft gehad. Gelet daarop is het oordeel van het hof dat het gehele bedrag van het wederrechtelijk verkregen voordeel aan de betrokkene moet worden toegerekend, niet begrijpelijk. De enkele door het hof daartoe in aanmerking genomen omstandigheid dat niet aannemelijk is geworden het alternatieve scenario van de betrokkene dat hij van de persoon op wiens verzoek de hennepkwekerij is aangelegd slechts € 500 heeft ontvangen, kan dat oordeel niet dragen.

Het middel is in zoverre terecht voorgesteld.

De Hoge Raad vernietigt de bestreden uitspraak en wijst de zaak terug naar het Gerechtshof Arnhem-Leeuwarden, zittingsplaats Arnhem, opdat de zaak op het bestaande hoger beroep opnieuw wordt berecht en afgedaan.

Instantie: Hoge Raad

Datum uitspraak: 18-09-2018

ECLI: ECLI:NL:HR:2018:1692

Zaaknummer: 17/02996

Rechters: W.A.M. van Schendel, Y. Buruma en V. van den Brink

Advocaten: S.F.W. van 't Hullenaar

Wetsartikelen: 36e Sr

RECHTSPRAAK

Slagende klachten omtrent de omvang van het wederrechtelijk verkregen voordeel.

Het eerste middel klaagt dat het hof een gevoerd verweer dat de betrokkene slechts een bedrag van € 8.515,67 aan wederrechtelijk verkregen voordeel heeft genoten, ontoereikend gemotiveerd heeft verworpen. Het tweede middel bevat de klacht dat het oordeel van het hof dat het wederrechtelijk verkregen voordeel geheel aan de betrokkene moet worden toegerekend, niet begrijpelijk is. De middelen lenen zich voor gezamenlijke bespreking.

Het hof heeft het bedrag van het wederrechtelijk verkregen voordeel vastgesteld op € 58.640,14 en aan de betrokkene de verplichting opgelegd tot betaling aan de Staat van dat bedrag. Het hof heeft aldus het wederrechtelijk verkregen voordeel in zijn geheel aan de betrokkene toegerekend waarbij het hof heeft overwogen dat het door de betrokkene beweerde aandeel van slechts dertig procent van de totale opbrengst uit de hennepkwekerij niet aannemelijk is geworden.

Dat oordeel is niet zonder meer begrijpelijk, in aanmerking genomen hetgeen uit de bewijsmiddelen blijkt omtrent de betrokkenheid van één of meer anderen bij de aangetroffen hennepkwekerij en hetgeen daaromtrent door en namens de betrokkene ter terechtzitting in hoger beroep is aangevoerd.

De middelen zijn terecht voorgesteld.

De Hoge Raad vernietigt de bestreden uitspraak en wijst de zaak terug naar het Gerechtshof Arnhem-Leeuwarden, zittingsplaats Arnhem, opdat de zaak op het bestaande hoger beroep opnieuw wordt berecht en afgedaan.

Instantie: Hoge Raad

Datum uitspraak: 18-09-2018

ECLI: ECLI:NL:HR:2018:1690

Zaaknummer: 17/01711

Rechters: W.A.M. van Schendel, V. van den Brink en J.C.A.M. Claassens

Advocaten: S.F.W. van 't Hullenaar

Wetsartikelen: 36e Sr

RECHTSPRAAK

Kon de verklaring van verdachte als een duidelijke en ondubbelzinnige bekentenis worden aangemerkt, zodat het hof met een opgave van bewijsmiddelen kon volstaan?

Het middel klaagt dat het bepaalde in artikel 359 lid 3 Sv is geschonden, nu de verklaring van de verdachte niet als een duidelijke en ondubbelzinnige bekentenis kan worden aangemerkt en het hof derhalve ten onrechte heeft volstaan met een opgave van de bewijsmiddelen.

Artikel 359 lid 3 Sv moet aldus worden verstaan dat slechts kan worden volstaan met een opgave van de bewijsmiddelen indien de verdachte het bewezenverklaarde duidelijk en ondubbelzinnig heeft bekend, tenzij sprake is van de aan het slot van die bepaling genoemde gevallen. De beantwoording van de vraag of de verdachte het bewezenverklaarde heeft bekend in de zin van genoemde bepaling, is mede afhankelijk van de – in cassatie slechts op zijn begrijpelijkheid te toetsen – uitleg door de feitenrechter van de door de verdachte afgelegde verklaring (vgl. HR 26 september 2006, ECLI:NL:HR:2006:AX5776, NJ 2006/542).

De enkele omstandigheid dat de ter terechtzitting in eerste aanleg afgelegde verklaring niet met zoveel woorden alle onderdelen van de bewezenverklaring bestrijkt, behoeft niet te betekenen dat de verdachte het bewezenverklaarde niet heeft bekend. Bij de beantwoording van de vraag of van een bekennende verklaring sprake is, kan in het bijzonder van belang zijn of die verklaring tevens elementen bevat die de tenlastelegging op één of meer onderdelen bestrijden, alsmede welke procesopstelling de verdachte heeft gekozen, waarbij in verband met het voortbouwende appèl met name betekenis toekomt aan zijn procesopstelling in hoger beroep (vgl. HR 26 mei 2015, ECLI:NL:HR:2015:1342, NJ 2015/347).

Het oordeel van het hof dat de verdachte het bewezenverklaarde heeft bekend in de zin van artikel 359 lid 3 tweede volzin Sv is gelet op het vorenstaande niet onbegrijpelijk, mede in aanmerking genomen de hiervoor weergegeven inhoud van het proces-verbaal van de terechtzitting in hoger beroep waaruit blijkt dat de verdediging de in het vonnis van de politierechter opgenomen bewezenverklaring en bewijsvoering niet heeft bestreden en te kennen heeft gegeven dat de verdachte in hoger beroep is gekomen wegens de strafmaat. Anders dan in het middel wordt aangevoerd, doet de omstandigheid dat de verdachte (blijkens

het onder 2.2.3 vermelde proces-verbaal) tegenover de politie ook heeft verklaard dat hij geen drugs meer gebruikt daaraan niet af.

Het middel is tevergeefs voorgesteld.

De Hoge Raad verwerpt het beroep.

Instantie: Hoge Raad

Datum uitspraak: 18-09-2018

ECLI: ECLI:NL:HR:2018:1688

Zaaknummer: 17/01432

Rechters: W.A.M. van Schendel, Y. Buruma en A.L.J. van Strien

Advocaten: V.A. Groeneveld

Wetsartikelen: 359 Sv

RECHTSPRAAK

Bewijs dat de belofte is afgelegd op de bij de wet voorgeschreven wijze?

Het middel klaagt dat de bewezenverklaring van het ten laste gelegde, voor zover inhoudende dat de verdachte als getuige 'onder ede' de in de bewezenverklaring weergegeven valse verklaringen heeft afgelegd, niet naar de eis der wet met redenen is omkleed.

Het hof heeft kennelijk de in het onder 2.2.2 weergegeven proces-verbaal van de rechter-commissaris opgenomen verklaring van de verdachte aldus uitgelegd dat de vermelding 'u houdt mij voor dat ik nu een andere verklaring afleg dan dat ik bij de politie heb gedaan en dat u om die reden op verzoek van de officier van justitie mij zult beëdigen', en 'ik heb op uw verzoek zojuist de belofte afgelegd' bezwaarlijk iets anders kan betekenen dan dat de in de bewezenverklaring weergegeven verklaringen van de verdachte zijn afgelegd nadat zij op de bij de wet voorgeschreven wijze in handen van de rechter-commissaris de belofte heeft afgelegd de waarheid en niets dan de waarheid te zullen zeggen. Die aan het hof voorbehouden uitleg is niet onbegrijpelijk. Gelet op dit een en ander is de bewezenverklaring, ook in het licht van hetgeen namens de verdachte ter terechtzitting in hoger beroep is aangevoerd, toereikend gemotiveerd.

Het middel is tevergeefs voorgesteld.

Het middel klaagt dat de redelijke termijn als bedoeld in artikel 6 lid 1 EVRM in de cassatiefase is overschreden, omdat de stukken te laat door het hof zijn ingezonden.

Het middel is gegrond. Gelet op de aan de verdachte opgelegde gevangenisstraf van drie maanden en de mate waarin de redelijke termijn is overschreden, is er geen aanleiding om aan het oordeel dat de redelijke termijn is overschreden enig rechtsgevolg te verbinden en zal de Hoge Raad met dat oordeel volstaan.

De Hoge Raad verwerpt het beroep.

Instantie: Hoge Raad

Datum uitspraak: 18-09-2018

ECLI: ECLI:NL:HR:2018:1689

Zaaknummer: 17/05379

Rechters: W.A.M. van Schendel, V. van den Brink, A.L.J. van Strien, M.J. Borgers en A.E.M. Röttgering

Advocaten: R.J. Baumgardt en P. van Dongen

Wetsartikelen: 207 Sr

RECHTSPRAAK

Slagende klacht dat het wederrechtelijk verkregen voordeel ontoereikend is gemotiveerd.

Het middel klaagt dat de schatting door het hof van het door de betrokkene wederrechtelijk verkregen voordeel ontoereikend is gemotiveerd.

Het hof is bij de schatting van het wederrechtelijk verkregen voordeel uitgegaan van een berekeningswijze die pleegt te worden aangeduid als de eenvoudige kasopstelling. Die berekeningswijze komt in ieder geval in aanmerking bij toepassing van het derde lid van artikel 36e Sr. De rechter is in dat geval niet gehouden te concretiseren welke ‘andere strafbare feiten’ op enigerlei wijze ertoe hebben geleid dat de betrokkene wederrechtelijk voordeel heeft verkregen.

Daarnaast kan deze berekeningswijze worden gehanteerd bij toepassing van het tweede lid van artikel 36e Sr, indien het aan de hand van die berekening vastgestelde bedrag in voldoende mate kan worden gerelateerd aan het feit of de feiten waarvoor de betrokkene is veroordeeld dan wel aan andere strafbare feiten als bedoeld in artikel 36e lid 2 Sr of, voor zover deze zijn begaan voor 1 juli 2011, soortgelijke feiten en/of feiten waarvoor een geldboete van de vijfde categorie kan worden opgelegd, als bedoeld in artikel 36e lid 2 (oud) Sr.

Geen rechtsregel verzet zich ertegen dat in de eenvoudige kasopstelling ook door de betrokkene gedane contante uitgaven worden betrokken die betrekking hebben op of in relatie staan tot voorwerpen die onderdeel uitmaken van een bewezenverklaring ter zake van (gewoonte)witwassen. Het enkele feit dat in de eenvoudige kasopstelling dergelijke uitgaven in aanmerking zijn genomen, brengt evenwel niet met zich dat de uitkomst van de kasopstelling bij toepassing van artikel 36e lid 2 Sr geheel als wederrechtelijk verkregen voordeel uit uitsluitend dat (gewoonte)witwassen kan worden aangemerkt (vgl. HR 14 maart 2017, ECLI:NL:HR:2017:414, NJ 2017/151).

Het hof heeft kennelijk geoordeeld dat de uitkomst van de gebezigde kasopstelling, met weglating van de posten ‘huurbetalingen’ en ‘levensonderhoud’, het door de betrokkene daadwerkelijk wederrechtelijk verkregen voordeel representeert ‘uit het bewezen verklaarde

handelen en uit andere strafbare feiten'. Dat oordeel is zonder nadere motivering, die ontbreekt, niet begrijpelijk.

Indien het hof heeft beoogd toepassing te geven aan artikel 36e lid 3 (oud) Sr, blijkt uit de overwegingen van het hof immers niet dat aan de in die bepaling gestelde toepassingsvoorwaarden is voldaan, waaronder het in het onderhavige geval nog geldende vereiste dat een strafrechtelijk financieel onderzoek is ingesteld (vgl. HR 29 november 2016, ECLI:NL:HR:2016:2714, *NJ* 2017/105).

Indien het hof evenwel toepassing heeft willen geven aan artikel 36e lid 2 (oud) Sr, heeft het hof zijn oordeel ontoereikend gemotiveerd, omdat het ongenoegzaam tot uitdrukking heeft gebracht in hoeverre het bedrag waarop het wederrechtelijk verkregen voordeel is geschat, is gerelateerd aan het bewezenverklaarde witwassen dan wel aan soortgelijke feiten en/of feiten waarvoor een geldboete van de vijfde categorie kan worden opgelegd, als bedoeld in artikel 36e lid 2 (oud) Sr. Daargelaten dat het hof het door de betrokkene wederrechtelijk verkregen voordeel heeft geschat op het hogere bedrag van € 211.396,65, brengt de vaststelling van het hof dat de betrokkene het in de onder 2.2.3 vermelde bewezenverklaring ter zake van gewoontewitwassen opgenomen bedrag van € 171.953 niet alleen aanwezig heeft gehad maar ook heeft overgedragen en omgezet, immers niet zonder meer met zich mee dat de betrokkene uit die delictsgedragingen voordeel ter hoogte van genoemd bedrag van € 171.953 heeft verkregen.

Het middel slaagt.

De Hoge Raad vernietigt de bestreden uitspraak en wijst de zaak terug naar het Gerechtshof Arnhem-Leeuwarden, zittingsplaats Leeuwarden, opdat de zaak op het bestaande hoger beroep opnieuw wordt berecht en afgedaan.

Instantie: Hoge Raad

Datum uitspraak: 18-09-2018

ECLI: ECLI:NL:HR:2018:1684

Zaaknummer: 17/01360

Rechters: J. de Hullu, E.S.G.N.A.I. van de Griend en M.J. Borgers

Advocaten: J. Kuijper

Wetsartikelen: 36e Sr

RECHTSPRAAK

Strafoplegging ontoereikend gemotiveerd gelet op het gewijzigde sanctierecht.

Het middel klaagt dat het hof heeft verzuimd bij de strafoplegging het ten gunste van de verdachte gewijzigde sanctierecht toe te passen.

Op de gronden als vermeld in de conclusie van de advocaat-generaal onder 5 tot en met 7 en 9 tot en met 12 moet worden vastgesteld dat de regels van het sanctierecht ten gunste van de verdachte zijn veranderd en dat het hof het uit artikel 344a Sr voortvloeiende mildere sanctieregime met een strafmaximum van vier jaren gevangenisstraf had behoren toe te passen in plaats van artikel 341 (oud) Sr met een strafmaximum van zes jaren gevangenisstraf (vgl. HR 11 oktober 2011, ECLI:NL:HR:2011:BQ8193, *NJ* 2012/79, r.o. 2.8).

Gelet op het hier toepasselijke lagere strafmaximum van artikel 344a Sr en de overweging van het hof dat het bij de strafoplegging '[heeft] gelet op de ernst van het bewezen verklaarde in de verhouding tot andere strafbare feiten, zoals onder meer tot uitdrukking komt in het hierop gestelde wettelijk strafmaximum', heeft het hof, dat ten onrechte artikel 341 (oud) Sr had toegepast, bij de strafmotivering een onjuist strafmaximum tot uitgangspunt genomen. De strafoplegging is daardoor ontoereikend gemotiveerd.

Het middel is terecht voorgesteld.

De Hoge Raad vernietigt de bestreden uitspraak – voor zover aan zijn oordeel onderworpen –, maar uitsluitend wat betreft de strafoplegging, wijst de zaak terug naar het Gerechtshof 's-Hertogenbosch, opdat de zaak in zoverre op het bestaande hoger beroep opnieuw wordt berecht en afgedaan en verwerpt het beroep voor het overige.

Instantie: Hoge Raad

Datum uitspraak: 18-09-2018

ECLI: ECLI:NL:HR:2018:1683

Zaaknummer: 16/05803

Rechters: W.A.M. van Schendel, Y. Buruma en A.L.J. van Strien

Advocaten: R.J. Baumgardt en P. van Dongen

Wetsartikelen: 1 Sr en 344a Sr

RECHTSPRAAK

Slagende klacht omtrent de bewezenverklaring van feitelijk leidinggeven aan het door een rechtspersoon begaan van medeplegen van valsheid in geschrift.

Het middel klaagt over de motivering van de bewezenverklaring.

Bij de beoordeling van het middel dient het volgende te worden vooropgesteld.

Indien het gaat om feiten of omstandigheden die door de rechter redengevend worden geacht voor de bewezenverklaring, dient de rechter die zich aldus – al dan niet in reactie op een bewijsverweer – beroept op bepaalde niet in de bewijsmiddelen vermelde gegevens, met voldoende mate van nauwkeurigheid in zijn overweging (a) die feiten of omstandigheden aan te duiden, en (b) het wettige bewijsmiddel aan te geven waaraan die feiten of omstandigheden zijn ontleend (vgl. HR 24 juni 2003, ECLI:NL:HR:2003:AF7985, NJ 2004/165).

Het hof heeft blijkens zijn hiervoor weergegeven bewijsoverweging redengevend geacht voor de bewezenverklaring (i) dat de valse facturen door de verdachte zijn opgemaakt en verzonden naar aanleiding van visleveranties, en (ii) dat door de verdachte de vis veelal als eerste werd voorzien van het predicaat waarin een variant van de term ‘schol’ was verwerkt en deze vervolgens werd geleverd aan [K] B.V., waarna zij de eerder gehanteerde terminologie bleef gebruiken naar haar klanten. Het betreft hier gegevens die niet in de bewijsmiddelen zijn vermeld, terwijl het hof in zijn overweging evenmin met voldoende mate van nauwkeurigheid het wettige bewijsmiddel heeft aangegeven waaraan het die feiten of omstandigheden heeft ontleend.

Het middel klaagt daarover terecht.

De Hoge Raad vernietigt de bestreden uitspraak – voor zover aan zijn oordeel onderworpen – en wijst de zaak terug naar het Gerechtshof Arnhem-Leeuwarden, zittingsplaats Leeuwarden, opdat de zaak in zoverre op het bestaande hoger beroep opnieuw wordt berecht en afgedaan.

Instantie: Hoge Raad

Datum uitspraak: 18-09-2018

ECLI: ECLI:NL:HR:2018:1685

Zaaknummer: 16/03403

Rechters: J. de Hullu, M.J. Borgers en M.T. Boerlage

Advocaten: T.M.D. Buruma

Wetsartikelen: 225 Sr

RECHTSPRAAK

Slagende klacht omtrent de bewezenverklaring van feitelijk leidinggeven aan het door een rechtspersoon begaan van medeplegen van valsheid in geschrift.

Het middel klaagt over de motivering van de bewezenverklaring.

Bij de beoordeling van het middel dient het volgende te worden vooropgesteld.

Indien het gaat om feiten of omstandigheden die door de rechter redengevend worden geacht voor de bewezenverklaring, dient de rechter die zich aldus – al dan niet in reactie op een bewijsverweer – beroept op bepaalde niet in de bewijsmiddelen vermelde gegevens, met voldoende mate van nauwkeurigheid in zijn overweging (a) die feiten of omstandigheden aan te duiden, en (b) het wettige bewijsmiddel aan te geven waaraan die feiten of omstandigheden zijn ontleend (vgl. HR 24 juni 2003, ECLI:NL:HR:2003:AF7985, NJ 2004/165).

Het hof heeft blijkens zijn hiervoor weergegeven bewijsoverweging redengevend geacht voor de bewezenverklaring (i) dat de valse facturen door [medeverdachte 6] en [K] B.V. (thans [medeverdachte 4]) zijn opgemaakt en verzonden naar aanleiding van visleveranties, en (ii) dat door [medeverdachte 6] de vis als eerste werd voorzien van het predicaat waarin een variant van de term ‘schol’ was verwerkt en deze vervolgens werd geleverd aan [K] B.V., waarna zij de eerder gehanteerde terminologie bleef gebruiken naar haar klanten. Het betreft hier gegevens die niet in de bewijsmiddelen zijn vermeld, terwijl het hof in zijn overweging evenmin met voldoende mate van nauwkeurigheid het wettige bewijsmiddel heeft aangegeven waaraan het die feiten of omstandigheden heeft ontleend.

Het middel klaagt daarover terecht.

De Hoge Raad vernietigt de bestreden uitspraak – voor zover aan zijn oordeel onderworpen – en wijst de zaak terug naar het Gerechtshof Arnhem-Leeuwarden, zittingsplaats Leeuwarden, opdat de zaak in zoverre op het bestaande hoger beroep opnieuw wordt berecht en afgedaan.

Instantie: Hoge Raad

Datum uitspraak: 18-09-2018

ECLI: ECLI:NL:HR:2018:1686

Zaaknummer: 16/03400

Rechters: J. de Hullu, M.J. Borgers en M.T. Boerlage

Advocaten: T.M.D. Buruma

Wetsartikelen: 225 Sr

RECHTSPRAAK

Falende klacht omtrent de bewezenverklaring van bedreiging met zware mishandeling.

Het middel klaagt over de bewezenverklaring van het onder 1 ten laste gelegde.

Voor een veroordeling ter zake van bedreiging met zware mishandeling is in een geval als het onderhavige vereist dat de bedreiging van dien aard is en onder zodanige omstandigheden is geschied dat bij de betrokkene in redelijkheid de vrees kon ontstaan dat deze zwaar lichamelijk letsel zou kunnen oplopen (vgl. HR 7 juni 2005, ECLI:NL:HR:2005:AT3659, *NJ* 2005/448).

Het hof heeft vastgesteld dat de verdachte aan de aangever via LinkedIn meermalen berichten heeft verstuurd, waaronder het in de bewezenverklaring vermelde bericht van 3 december 2014, inhoudende ‘Praat in mijn gezicht, dan trap ik het voor je kapot’ en dat dit bericht evident betrekking had op het gezicht van de aangever en niet dat van de verdachte. Het hof heeft vervolgens kennelijk geoordeeld dat door het in de bewezenverklaring vermelde bericht bij de aangever in redelijkheid de vrees kon ontstaan dat hij zwaar lichamelijk letsel zou kunnen oplopen. Bij dat oordeel heeft het hof mede betrokken het eveneens door de verdachte op dezelfde datum verzonden bericht, inhoudende ‘Je bent een bange kanker boer anders was je niet naar de politie gegaan verwacht een confrontatie met mij of mijn vrienden want jij komt hier niet mee weg’.

Dit oordeel getuigt niet van een onjuiste rechtsopvatting en is niet onbegrijpelijk.

Het middel faalt.

De Hoge Raad verwerpt het beroep.

Instantie: Hoge Raad

Datum uitspraak: 18-09-2018

ECLI: ECLI:NL:HR:2018:1679

Zaaknummer: 16/06000

Rechters: J. de Hullu, M.J. Borgers en A.E.M. Röttgering

Advocaten: prof. mr. J.S. Nan

Wetsartikelen: 285 Sr

RECHTSPRAAK

Bewezenverklaring van het wederrechtelijk binnendringen als bedoeld in artikel 138 Sr niet naar de eis der wet met redenen omkleed.

Het middel richt zich tegen de bewezenverklaring van het onder 2 ten laste gelegde, voor zover deze inhoudt dat de verdachte ‘wederrechtelijk is binnengedrongen’.

De tenlastelegging is toegesneden op artikel 138 lid 1 Sr. Daarom moet de in de tenlastelegging en de bewezenverklaring voorkomende uitdrukking ‘wederrechtelijk binnendringen’ geacht worden aldaar te zijn gebezigd in dezelfde betekenis als daaraan toekomt in dat artikel.

De strekking van artikel 138 lid 1 Sr brengt mee dat als ‘binnendringen’ in de zin van deze bepaling moet worden beschouwd het betreden van een woning, besloten lokaal of erf, bij een ander in gebruik, indien degene die zich daarin of daarop begeeft, zulks doet tegen de voor hem – hetzij door een verklaring van de rechthebbende, hetzij op grond van enige andere omstandigheid – onmiskenbare wil van de rechthebbende (vgl. HR 16 december 1969, ECLI:NL:HR:1969:AB5039, NJ 1971/96).

Mede gelet op hetgeen door en namens de verdachte ter terechtzitting in hoger beroep is aangevoerd is de bewezenverklaring van het onder 2 ten laste gelegde, voor zover inhoudende dat de verdachte ‘wederrechtelijk is binnengedrongen’ in de woning, niet naar de eis der wet met redenen omkleed. De Hoge Raad neemt daarbij mede in aanmerking dat het hof de juistheid in het midden heeft gelaten van hetgeen door de raadsman van de verdachte is aangevoerd omtrent de omstandigheid dat de verdachte in die woning was uitgenodigd en dat het hof in zijn nadere bewijsoverweging niets heeft vastgesteld waaruit kan volgen dat de verdachte zich ervan bewust was dat zijn binnentreden en verblijf in de woning geschiedde tegen de wil van de rechthebbende.

Het middel is terecht voorgesteld.

De Hoge Raad vernietigt de bestreden uitspraak – voor zover aan zijn oordeel onderworpen – en wijst de zaak terug naar het Gerechtshof Arnhem-Leeuwarden, zittingsplaats Arnhem, opdat de zaak op het bestaande hoger beroep opnieuw wordt berecht en afgedaan.

Instantie: Hoge Raad

Datum uitspraak: 18-09-2018

ECLI: ECLI:NL:HR:2018:1682

Zaaknummer: 16/06166

Rechters: W.A.M. van Schendel, A.L.J. van Strien en J.C.A.M. Claassens

Advocaten: R.B. Schmidt

Wetsartikelen: 138 Sr

RECHTSPRAAK

Heeft het hof ten onrechte de tenuitvoerlegging bevolen van de aan verdachte voorwaardelijk opgelegde straf, terwijl artikel 14h lid 2 Sr niet is nageleefd?

Het middel klaagt dat het hof ten onrechte de tenuitvoerlegging van een voorwaardelijke straf heeft bevolen, nu de bepaling van de dag voor het onderzoek van de vordering tot tenuitvoerlegging als bedoeld in artikel 14h lid 2 Sr niet door de rechter is gedaan.

Bij Wet van 26 november 1986, *Stb.* 1986, 593, is de regeling van de voorwaardelijke veroordeling herzien. Op grond van de voordien geldende regeling diende zowel in geval van niet-naleving van de algemene voorwaarde als in geval van niet-naleving van de bijzondere voorwaarden de vordering tot tenuitvoerlegging te worden ingediend bij de rechter die de voorwaardelijke straf had opgelegd: artikel 14h lid 1 Sr in verbinding met artikel 14i lid 1 (oud) Sr.

Ingevolge artikel 14g lid 3 Sr is ingeval de algemene voorwaarde, dat de verdachte zich niet schuldig maakt aan een strafbaar feit, niet is nageleefd, tot behandeling van de vordering tot tenuitvoerlegging bevoegd de rechter bij wie de zaak met betrekking tot het nieuwe feit aanhangig wordt gemaakt en kan die vordering slechts bij gelegenheid van een veroordeling ter zake van dat feit worden toegewezen. Ingevolge het bij genoemde wet ingevoegde artikel 361a Sv, maakt de beslissing omtrent de gegrondheid van die vordering deel uit van de in de strafzaak gegeven uitspraak. In geval van overtreding van de algemene voorwaarde voorziet de wet dus in een gevoegde behandeling van de vordering tot tenuitvoerlegging en de (nieuwe) strafzaak (vgl. HR 20 juni 2006, ECLI:NL:HR:2006:AX1665, *NJ* 2006/379).

De vordering tot tenuitvoerlegging is geen onderdeel van de dagvaarding ter zake van het nieuwe feit, maar kan gelijktijdig met deze aan de verdachte worden betekend of los daarvan, binnen de wettelijk gestelde termijnen. De rechter dient wel in een en hetzelfde vonnis uitspraak te doen omtrent het ten laste gelegde nieuwe feit en omtrent de vordering tot tenuitvoerlegging. De nieuwe regeling kan aanmerkelijk bijdragen tot een rationalisering van het straftoemingsproces (*Kamerstukken II* 1984/85, 18764, 3, p. 16).

Een vordering tot tenuitvoerlegging slechts op grond van niet-naleving van een bijzondere voorwaarde kan ingevolge artikel 14g lid 3 Sr, evenals onder de voorheen geldende regeling, uitsluitend worden ingediend bij de rechter die de voorwaarde heeft opgelegd (*Kamerstukken II* 1984/85, 18764, 3, p. 29). De wet voorziet niet in de mogelijkheid dat de behandeling van een zodanige vordering wordt gevoegd met de behandeling van een nieuwe strafzaak. Op een zodanige vordering dient derhalve een afzonderlijke beslissing te worden gegeven.

Voorts houdt de wetsgeschiedenis met betrekking tot artikel 14h Sr in:

‘Artikel 14h stemt in grote lijnen overeen met het bestaande artikel 14i. Aan het tweede lid is een zin toegevoegd, die betrekking heeft op het geval dat een vordering tot tenuitvoerlegging wordt gevoegd bij de vervolging ter zake van een nieuw strafbaar feit, binnen de proeftijd begaan’ (*Kamerstukken II* 1984/85, 18764, 3, p. 30).

Gelet op hetgeen hiervoor onder 2.3 is overwogen, dient artikel 14g lid 3 Sr aldus te worden begrepen dat een afzonderlijke dagbepaling achterwege blijft in het geval dat de vordering tot tenuitvoerlegging wordt behandeld gelijktijdig met de behandeling van een feit waarvoor de veroordeelde wordt vervolgd. De behandeling van die vordering vindt dan immers plaats op de dag van de terechtzitting die door de voorzitter van de rechtbank ingevolge artikel 258 lid 2 eerste volzin Sv wordt bepaald op het verzoek en de voordracht van de officier van justitie. Het bepaalde in artikel 14h lid 2 eerste volzin Sr is daarom niet van toepassing op vorderingen tot tenuitvoerlegging wegens schending van de in artikel 14c lid 1 onder a Sr bedoelde algemene voorwaarde dat de veroordeelde zich voor het einde van de proeftijd niet schuldig maakt aan een strafbaar feit.

Het middel gaat uit van de opvatting dat artikel 14h lid 2 eerste volzin Sr ook van toepassing is in een geval als het onderhavige. Die opvatting is onjuist.

Het middel faalt.

De Hoge Raad verwerpt het beroep.

Instantie: Hoge Raad

Datum uitspraak: 18-09-2018

ECLI: ECLI:NL:HR:2018:1687

Zaaknummer: 16/05874

Rechters: W.A.M. van Schendel, Y. Buruma en J.C.A.M. Claassens

Advocaten: A.C. Huisman

Wetsartikelen: 14h Sr en 14c Sr

RECHTSPRAAK

Kon het hof een contant geldbedrag, afkomstig van enig misdrijf waarvan betrokkene is ontslagen van alle rechtsvervolging, bij de schatting van het wederrechtelijk verkregen voordeel betrekken?

Het middel klaagt onder meer dat het hof bij de schatting van het door de betrokkene wederrechtelijk verkregen voordeel ten onrechte heeft betrokken een contant geldbedrag dat bij de betrokkene is aangetroffen, nu de betrokkene in de met deze ontnemingsprocedure verband houdende strafzaak is ontslagen van alle rechtsvervolging ter zake van het voorhanden hebben van voornoemd uit enig misdrijf afkomstig geldbedrag.

Het hof is bij de schatting van het wederrechtelijk verkregen voordeel uitgegaan van een berekeningswijze die pleegt te worden aangeduid als een kasopstelling. Die berekeningswijze komt in ieder geval in aanmerking bij toepassing van het derde lid van artikel 36e Sr. De rechter is in dat geval niet gehouden te concretiseren welke ‘andere strafbare feiten’ op enigerlei wijze ertoe hebben geleid dat de betrokkene wederrechtelijk voordeel heeft verkregen (vgl. HR 14 maart 2017, ECLI:NL:HR:2017:414, NJ 2017/151).

Het hof heeft de schatting van het wederrechtelijk verkregen voordeel gebaseerd op de resultaten van een kasopstelling, waarin naast de door de betrokkene gedane uitgaven ook het aangetroffen contante bedrag van (afgerond) € 81.919 is betrokken. Het hof heeft geoordeeld dat aan het betrekken van dit geldbedrag van € 81.919 in de kasopstelling niet in de weg staat dat de betrokkene ter zake van het bewezenverklaarde voorhanden hebben van dat geldbedrag is ontslagen van alle rechtsvervolging vanwege de vaststelling dat voornoemd geldbedrag onmiddellijk uit een door de betrokkene zelf begaan misdrijf afkomstig is. Dat oordeel getuigt niet van een onjuiste rechtsopvatting en is niet onbegrijpelijk. Het middel faalt in zoverre.

Ook voor het overige kan het middel niet tot cassatie leiden. Dit behoeft, gezien artikel 81 lid RO, geen nadere motivering nu het middel in zoverre niet noopt tot beantwoording van rechtsvragen in het belang van de rechtseenheid of de rechtsontwikkeling.

De Hoge Raad verwerpt het beroep.

Instantie: Hoge Raad

Datum uitspraak: 18-09-2018

ECLI: ECLI:NL:HR:2018:1680

Zaaknummer: 16/05736

Rechters: J. de Hullu, E.S.G.N.A.I. van de Griend en M.J. Borgers

Advocaten: J. Boksem

Wetsartikelen: 36e Sr